

Møde i Nationalparkrådet den 9. juni 2021	
Endeligt referat udsendt 16.06.2021	
Mødetid:	Onsdag den 9. juni 2021 kl. 17:00 – 20:00
Mødested:	Virtuelt
Deltagere:	Medlemmer af Nationalparkrådet for Nationalpark Vadehavet, sekretariatsleder Peter Saabye Simonsen, konsulent John Frikke, konsulent Jens L Hansen, konsulent Bettina Munch, konsulent Anne Husum Marboe, konsulent Xenia Salomonsen, konsulent Henrik Mikaelson og sekretær Alette Houman Dyhrfjeld
Mødeleder:	Anne Marie Overgaard, formand for rådet
Referent:	Alette Houman Dyhrfjeld

Museerne i Vadehavsområdet, formand	Anne Marie Overgaard	
Vadehavets Bådklubber, næstformand	Steffen Steffensen	
Danmarks Fiskeriforening	Lasse Guldborg Sörns	Ikke til stede
Dansk Botanisk Forening	Søren Vinding	Afbud
Destination Vadehavskysten	Poul Therkelsen	
Aarhus Universitet, Bioscience	Thomas Bregnballe	Ikke til stede
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	Mads Møller Jepsen	
GEUS	Merete Binderup	
LAG Fanø/Varde	Gitte Bang	
LAG Tønder/Haderslev	Johanne Marie Ludvigsen	
FLAG og Danmarks Idræts Forbund	Ole Jakobsen	
Lokalarkiverne	Birgitte Thomsen	Afbud
Marsken omkring Sneum Å	Birgit Hansen	
Region Syddanmark	Poul Fremmelev	Afbud
Det Rådgivende Udvalg for Tøndermarsken	Mette Nielsen	Afbud
Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet	Karen Sandrini	Afbud
Sydvestjysk Udviklingsforum	Winnie Abildgaard	
Vadehavets Formidlerforum	Klaus Melbye	Går 18.30
Vadehavskunsterne	Elin Grønning	
Skallingen, Ho og Oksbøl	Anne Marie Slaikjær	
Varde Ådal	Hans Julius Jakobsen	Ikke til stede
Marbækområdet	Carsten Mathiesen	Ikke til stede
Fanø	Ole Mouritzen	Ikke til stede
Fanø	Karen Boel Madsen	
Ribemarsken	Kent Rygaard	
Ribemarsken	Jens Lorenzen	Afbud
Mandø	Poul Erik Fredskild	Ikke til stede
Rømø	Pau Schramm	
Rømø	Henrik Manø Stenøjl Kristensen	
Tøndermarsken	Kurt Schmidt	Ikke til stede
Tøndermarsken	Vakant	

Praktiske oplysninger:

Selve mødet starter kl. 17.00 og forventes afsluttet kl. 20.00. Mødet tilgås virtuelt via den fremsendte Outlook mødeindkaldelse.

Dagsorden pkt.:	1. Velkomst og godkendelse af dagsorden - Beslutningspunkt (5 min.)
Motivering:	Anne Marie Overgaard byder velkommen, herunder særlig velkomst til tre nye medlemmer, og dagsordenen godkendes.
Referat:	<p>Anne Marie Overgaard bød velkommen og beklagede, at det endnu engang var et virtuelt møde. Herefter bød hun særligt velkommen til Gitte Bang, som er ny repræsentant for LAG Varde-Fanø, Pau Schramm og Henrik Kristensen, som er Rømø's nye repræsentanter samt sekretariatets nye naturkonsulent, Xenia Salomonsen.</p> <p>Dagsordenens punkt 3 måtte ændres, da der var afbud fra Søren Vinding som skulle holde oplæg under punkt 3. Punktet var derfor justeret og Xenia Salomonsen havde med kort varsel forberedt en orientering om Danmarks havplan, biodiversitet og Vadehavet som CO₂ bank.</p> <p>Rådet godkendte den ændrede dagsorden.</p>
Beslutning:	Dagsordenen blev godkendt med ændring af punkt 3.

Dagsorden pkt.:	2. Meddelelser – Orienteringspunkt (60 min.)
Motivering:	<p>Meddelelser fra formanden, bestyrelsesrepræsentanter, udvalgsrepræsentanter og sekretariatet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyt fra formanden • Orientering fra bestyrelsen v/Karen Boel Madsen og Ole Mouritzen • Nyt fra Wadden Sea Forum v/Poul Fremmelev • Nyt fra Partnerudvalget v/Johanne Ludvigsen • Nyt fra Græsningsforeningen v/Søren Vinding • Nyt fra Skibet v/Steffen Steffensen • Nyt fra Kulturudvalget v/Ole Jakobsen og Anne Marie Overgaard • Nyt fra Naturudvalget v/Søren Vinding og Thomas Bregnballe • Nyt fra Forskningsudvalget v/Anne Husum Marboe • Nyt fra Sekretariatet herunder status for projekter og nyt informationsmateriale
Bilag:	<p>2.1 Ledelsesorientering maj 2021</p> <p>2.2 Referat af bestyrelsesmødet den 18. maj 2021</p>
Referat:	<ul style="list-style-type: none"> • Nyt fra formanden Anne Marie Overgaard fortalte, at hun havde været hjemsendt siden sidste møde, men er tilbage på arbejde. Herudover var der ikke nyt. • Nyt fra bestyrelsen Karen Boel Madsen forklarede, at nyt fra bestyrelsen var beskrevet i referatet. Herudover så hun frem til punkt 4, hvor rådet skulle drøfte involvering af ambassadører og frivillige. • Nyt fra Wadden Sea Forum Der var afbud fra Poul Fremmelev.

- **Nyt fra partnerudvalget**

Johanne Ludvigsen orienterede ud fra referat fra det sidste partnerudvalgs-møde, da hun desværre havde været forhindret i at deltage. Der har været 20 nye partnere på introkursus og der er nu 240 partnere i alt. Udvalget havde drøftet kvantitet versus kvalitet og var kommet frem til, at det er vigtigt, at vi har engagerede partnere frem for mange partnere. Handlingsplanen for partnerprogrammet var blevet gennemgået, og der var lavet en prioritering af opgaverne.

Der havde været en henvendelse fra en ginproducent, som ønsker at lave gin fra alle 5 nationalparker. Nationalpark Vadehavet ønsker ikke at få logo på denne gin, da den ikke lever op til kravene for nationalparkprodukter og ikke bliver produceret i Nationalpark Vadehavet.

- **Nyt fra græsningsforeningen**

John Frikke orienterede, da Søren Vinding ikke var til stede. Foreningen havde haft bestyrelsesmøde først i juni. Der bliver stadig udviklet små og fine projekter i Varde ådal området, men foreningen ønsker at udvide, gerne i den sydlige del af nationalparken, da der pt kun græsses i Varde og Fanø kommune. NoFence projektet på Fanø blev beskrevet. På østsiden af Fanø har man et forsøg med Angus køer som hegnes ved hjælp af halsbånd med lyd, som advarer om hvor grænsen (det usynlige hegn) er. Halsbåndet har GPS- og solsender. Når koen nærmer sig grænsen, udsendes en lyd. Denne forstærkes, indtil grænsen nås. Hvis koen går over grænsen, får den en elektrisk impuls. Dyrene har været gode til at vænne sig til systemet, som har stort potentiale i både naturnationalparker og i Nationalpark Vadehavet, hvor det ikke altid er let at hegne. Forsøget kontrolleres af fagpersoner, da det kører som et dyreforsøg.

- **Nyt fra Skibet**

Steffen Steffensen fortalte, at skibet er sejlet fra Skibbroen i Ribe til Kammerslusen. Det har sejlet med TV2 vejret og der var øvelsessejls den 8. juni. Den 22. juni sejles skibet til Esbjerg, den 26. juni til indvielse af Sønderho Havn og den 28. og 29. juni skal Københavns Universitet bruge skibet til undersøgelser i Grådyb og Hjerting løb. Det var meningen de skulle sejle hele ugen, men det blev kun 2 dage, så den 30. juni sejles skibet igen til Kammerslusen. I sensommeren skal skibet sejle med skoleelever. Der har igen i år været aflysninger grundet corona. Skibet har dog ikke været voldsomt påvirket af corona i år, da sejlsæsonen først er fra 1. maj, hvor afmærkningen er på plads. De frivillige har 1 øvelsessejls om måneden, men vil helst sejle med gæster.

Jens L Hansen fortalte, at det er planen at skibet skal sejle med DR's Vores Vejr i uge 30, hvor Vores Vejr besøger og sender 5 dage fra Nationalpark Vadehavet. Vores Vejr besøger også de 4 andre danske nationalparker denne sommer

- **Nyt fra Kulturudvalget**

Ole Jakobsen fortalte, at udvalget er ved at modne 2 projekter. Det er et historiefortællings- og et revy-projektet. Historiefortællingsprojektet går ud på, at de ældre fortæller de yngre om deres liv ved Vadehavet. I efteråret vil der komme en TV-Syd serie der ligner dette projekt, hvor unge og ældre taler med hinanden om livet i en ikke helt lille by. I forhold til revy-projektet er der planlagt et pizza-møde med Ungdomsrevyen i Esbjerg, hvor man skal afdække muligheder. Tommy fra børneteateret i Ribe er også inviteret med til mødet. Udvalget er meget interesserede i at få fat i kulturskolerne og dem der interesserer sig for at skrive revy. Der er en god stemning i udvalget, som har mødtes fysisk

	<p>på det seneste møde, og de er glade for de positive tilbagemeldinger fra fremtidige samarbejdspartnere.</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyt fra Naturudvalget <p>John Frikke orienterede om, at Naturudvalget har set på invasive arter og at Xenia Salomonsen arbejder videre med emnet. De har, efter ønske fra bestyrelsen, undersøgt hvilke effekter græsningsprojekterne har i forhold til blandt andet biodiversitet. Herudover har de været i dialog med planlægger Astrid Jordt fra Esbjerg Kommune i forhold til brug af Det Grønne Danmarkskort i det kommunale arbejde og hvordan det eventuelt kan anvendes til at vise værdifuld og sårbar natur i nationalparken, hvor der er brug for en oversigt til at fokusere indsatserne.</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyt fra Forskningsudvalget <p>Den 30. august har udvalget deres næste møde, hvor de skal se på næste års forskningsdag, hvor de blandt andet skal drøfte formen for fremtidige forskningsdage. Tre af de fire oplæg på forskningsdagen 2021 er blev optaget og ligger nu på Nationalpark Vadehavets hjemmeside: https://nationalparkvadehavet.dk/udvikling-og-samarbejde/forskning/</p> <p>Det overvejes om de også skal på MitVadehav.dk under deres vidensbank.</p> <ul style="list-style-type: none">• Nyt fra sekretariatet <p>Peter Saabye Simonsen henviste til ledelsesorienteringen, som giver et overblik. Han orienterede om, at sekretariatet havde taget afsked med Ditte Hviid, da der ikke var projektmidler til hendes opgaver. Det var dog for længe siden besluttet, at naturområdet skulle have flere kræfter, hvorfor Xenia Salomonsen blev ansat som naturkonsulent i april.</p> <p>Økonomien har det fint, men den kommende reduktionen på finansloven vil medføre, at vi skal skære på udgifter og søge eksterne midler til at finansiere fremover.</p> <p>Der er gang i mange aktiviteter og projekter, men også en begyndende træthed i forskellige sammenhænge, som vi ikke har set tidligere. Givetvis pga. coronasituationen, som der er udpræget træthed over.</p> <p>Sekretariatets medarbejdere fik ros for deres håndtering af corona-situationen, men vi ser frem til at sluse medarbejdere gradvist ind igen fra 14. juni. Det forventes, at alle er tilbage fra august.</p>
--	---

Dagsorden pkt.:	3. Indlæg om Marine indsatser i Nationalpark Vadehavet med fokus på Havplanen v/Xenia Salomonsen – Orienteringspunkt (40 min.)
Motivering:	<p><i>Da Søren Vinding, som skulle holde indlæg under punkt 3, havde meldt afbud dagen før, holdt Xenia Salomonsen et indlæg med fokus på Havplanen, invasive arter og Vadehavet som CO₂ bank. Derfor er følgende motivering formuleret på dagen for mødets afholdelse.</i></p> <p>EU's plan for biodiversitet indeholder konkrete målsætninger for de kommende ti år.</p> <p>30 % af EU's natur- og havområder bør ifølge strategien beskyttes, heraf bør 10 % være strengt beskyttet. Mindre end 1 % af havarealet i EU er strengt beskyttet i dag.</p> <p>Regeringens Havplan er under udarbejdelse og lige nu i en høringsfase, hvor der bliver afholdt en række møder i forbindelse med høringen</p>

	<p>UNESCO har fået udarbejdet en rapport, som viser, at de marine verdensarvssteder er gode til at binde kulstof (blue carbon), men som også viser truslerne mod disse steder. Vadehavet er det tredje bedste marine verdensarvssted i hele verden til at binde kulstof. Noget som vi ikke har vidst og skal have fokus på.</p> <p>Den marine del af Nationalpark Vadehavet, som udgør 1100 km² ud af 1459 km² er presset fra mange sider. Vi vil gerne lægge op til en diskussion af, hvordan vi sikrer at området kan benyttes samtidigt med at vi beskytter og opfylder formålene i Nationalparkloven samt de krav der ligger til grund for udpegning af området som verdensarv.</p>
Bilag:	<p>3.1 Oversigt over referencerne: Havplan, EU's masterplan, Udspil fra Danmarks Naturfredningsforening og Erhvervsfiskerne, Naturnationalparker, "Danmark redder jord", FN's forskning i de marine områder 2030.</p> <p>For links se:</p> <p><i>Havplan:</i> https://havplan.dk/da/page/info https://www.soefartsstyrelsen.dk/vaekst-and-rammevilkaar/havplan</p> <p><i>EU Green Deal/Den Europæiske Grønne pagt:</i> https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_da</p> <p><i>Naturnationalparker Lovforslag:</i> https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64751 https://mim.dk/nyheder/2021/jan/lovforslag-om-naturnationalparker-i-hoe-ring/</p> <p><i>"Danmark redder jord":</i> https://danmarkredderjord.dk/</p> <p><i>Debat fra Altinget:</i> https://www.altinget.dk/miljoe/artikel/debat-danmarks-indsats-for-biodiversitet-skal-handle-om-hele-samfundet?fbclid=IwAR0W1vfeQFyRiKip5NvIR-BNRN0Sf2K3byXtolf7uvZG4w_0jzVw0M3ibjw</p>
Referat:	<p>Xenia Salomonsen præsenterede sig. Hun er uddannet marinbiolog og har tidligere været leder af NaturKulturVarde. Hun er stor naturbruger bl.a. rytter, ringmærker, lystfisker og formidler.</p> <p>Xenia Salomonsen gennemgik herefter Regeringens udspil til Havplan og rapporten om Vadehavet som CO₂ bank.</p> <p>Havplanen skal godkendes med udgangen af året. Der er regionalt møde på Vadehavscentret den 10. juni, med mulighed for fysisk og online deltagelse. På mødet bliver havplanen beskrevet og drøftet. Der har været afholdt en teknisk gennemgang af havplanen fra Miljøstyrelsens side. Denne gennemgang er optaget, se link: https://havplan.dk/da/news/orient_oplaeg</p> <p>Havplanens opdeling i 9 zoner blev gennemgået: Udviklingszoner, kabelkorridorer, konkrete transitørledninger, generel anvendelseszone, kompensationsafgravninger, luftfartsbeskyttelse, landvinding, natur- og miljøbeskyttelse samt sejladskorridorer. Disse er samlet i 4 større zoner, Udviklingszoner, Særlige anvendelseszoner, Natur- og miljøbeskyttelsesområder og Generelle anvendelseszoner.</p> <p>Havplanen skal fornyes hvert 10. år, men vil løbende kunne ændres. Fokus er på de aktiviteter der er i dag og som fortsat kan foregå. Fiskeri reguleres efter licenser og ikke efter havplanen. De beskyttede områder og strengt beskyttede</p>

områder blev beskrevet i forhold til brug af flere brugsgrupper bl.a. erhvervsfiskeri. Xenia Salomonsen nævnte at medlemsstater skal demonstrere fremskridt fra 2023. Herudover henvises der til den præsentation der blev fremvist under mødet og udsendt til rådets medlemmer. Se bilag til referat.

Biodiversitet. EU har lavet en biodiversitetsstrategi 2030, hvor de peger på, at 30 % af alle havområder skal beskyttes og at 10 % heraf skal være strengt beskyttede. Som det ser ud nu, er der ikke mange beskyttede områder. Eksperter har peget på hvad vi kan gøre for at beskytte bedre. Der skal være fokus på biodiversitet og omstilles til en økosystembaseret forvaltning af havet. Det skal undersøges, hvad der sker i økosystemet, når en ny art kommer til. Eksperterne anbefaler 5 indsatser, som ses i vedhæftede præsentation.

Xenia Salomonsen fortalte om en ny artsportal, arter.dk, hvor man kan se eksempelvis rødlistede og invasive arter. Portalen er god til at kortlægge arter.

Vadehavet en CO₂ bank eller en kulstofpulje. Der er udgivet en ny rapport om kulstof i de marine verdensarvssteder og Vadehavet ligger som nummer 3 på listen over steder med højt indhold af CO₂. Rapporten siger, at stedernes evne til at binde kulstof svarer til 10% af de globale mål for reduktion af kulstof. Alene Vadehavet binder 67 mio. tons kulstof. Fjernelse af bl.a. ålegræs og påvirkning af sediment f.eks. via maskinel påvirkning af sugende og skrabende redskaber frigør kulstof.

Xenia Salomonsen nævnte også kort oplægget fra Danmarks Naturfredningsforening og Erhvervsfiskerne, men gik ikke ind i dette oplæg, idet oplægget er udtryk for to interesseorganisationers anbefalinger til Miljøministeriets arbejde med Havplanen.

Herefter var der en drøftelse af oplægget.

Pau Schramm, som er 8. generations fisker på Rømø, syntes ikke havplanen var spændende læsning, da han ser sin fremtid som ødelagt. Det er tung læsning for fiskere at få at vide, at man ikke har behandlet Vadehavet ordentligt. Han havde forstået udspillet fra regeringen sådan, at området fra Rømø havn til Mandø skal lukkes for fiskeri og al færdsel også til fods, som vil medføre at man fiskeri er slut og det vil udelukke østersture. Der er 28 licenser til at fiske heste-rejer og disse kan forsvinde. Han var ked af, at nogle fiskere havde ødelagt det for andre, ved at bruge bomtrawl uden hensyntagen til naturen. Han beskrev hvordan han selv fisker efter rejer med strømmen og hen over bunden – ikke under bunden. Han opfordrede til, at bæredygtighed og industri går hånd i hånd og fortalte, at han ikke har bemærket en forandring i antallet af rejer og sæler i sin tid. Han opfordrede til, at nationalparken indsender et høringsvar til havplanen.

Xenia Salomonsen forklarede, at nationalparken er en statslig fond, men at vi ingen myndighedsbeføjelser har. Vi kan kun invitere til samarbejde.

Peter Saabye Simonsen forklarede, at bestyrelsen kan beslutte hvad vi skal arbejde med og hvilke høringsvar vi afgiver. Men bestyrelsen afgiver kun høringsvar, hvis bestyrelsen er enig. Sekretariatet vil fremlægge Havplanen for bestyrelsen og bede dem beslutte om de vil afgive høringsvar, herunder vil sekretariatet nævne Pau Schramms bekymring, men også perspektivere andre interessenters syn på planen og det den skal håndtere. Han formoder dog, at der ikke vil blive tale om et samlet høringsvar fra nationalparkens bestyrelse, men en opfordring til bestyrelsesmedlemmerne, at de respektivt opfordrer deres organisationer, som de repræsenterer hver især, til at afgive høringsvar.

Kommenterede [XMS1]: CO₂

	<p>Der var en kort drøftelse af hvorvidt området ved Rømø bliver lukket for jagt, erhvervs- og lystfiskeri, østersplukning og færdsel. Her præciserede Peter Saabye Simonsen og Xenia Salomonsen, at ønsket om at fjerne minedrift, fiskeri, lystfiskeri og jagt fra de definerede strengt beskyttede områder i EU's udspil, ikke dem bekendt er en del af Regeringens intentioner og udspil i den danske Havplan, men understregede også, at intet er besluttet på dansk grund endnu. Men vi enedes også om, at der er flere dokumenter i spil og det er lidt kompliceret stof, så for at få et overblik over hvad havplanen indebærer for Vadehavet og de konsekvenser det vil kunne have, bad rådet sekretariatet udarbejde en pixi-udgave der beskriver problemstillinger og konsekvenser samt hvad beskyttede og strengt beskyttede områder mv. dækker over, så det hele bliver lidt mere forståeligt for almindelige mennesker uden faglig viden og indsigt på området. Samtidig sendte sekretariatet link til Rådets medlemmer på de arrangementer som Ministeren har lagt op til vedrørende Havplanen.</p>
Beslutning:	Rådet bad om en pixi-udgave af havplanen, som beskriver problemstillinger og konsekvenser.

Dagsorden pkt.:	4. Involvering af frivillige og ambassadører i forhold til naturopgaver og codes of conduct - Beslutningspunkt (60 min.)
Motivering:	<p>Bestyrelsen for Nationalpark Vadehavet har bedt rådet om at drøfte og fremlægge forslag til hvordan vi i nationalparken fremadrettet kan arbejde med vores Nationalpark Vadehavet Ambassadører (NPV Ambassadører). Nogle i rådet mindes formentligt, at rådet tidligere har drøftet, kommenteret og kommet med indspil til strukturen i vores partnerprogram, herunder også hvordan vi kan aktivere de mange gode kræfter, der vil nationalparken det godt på frivillig basis. I nationalparkens Partnerudvalg er der arbejdet med en revideret plan for Nationalparkens Partnerprogram, men indsatsen med NPV Ambassadørerne er ikke beskrevet og gennemarbejdet. Der er brug for indspil, udspil, kommentarer, idéer mv. til hvad NPV Ambassadørerne skal lave og hvad vi egentligt vil med dem. I den sammenhæng har bestyrelsen foreslået, at Rådet ser på opgaven og inddrager nationalparkens forslag til codes of conduct som en opgave for ambassadørerne, ligesom der foreligger en række tiltag på naturområdet som er egnede til frivillige at håndtere og som også gerne må indgå i tankerne for ambassadørerne. Sekretariatet vil lægge op til diskussion og derefter er ordet frit.</p>
Bilag:	4.1 Oplæg til drøftelse af NPV ambassadører, codes of conduct og naturopgaver
Referat:	<p>Jens L Hansen bad først Karen Boel Madsen om at uddybe bestyrelsens ønske om hvorfor rådet skulle arbejde med dagens emne, og derefter Bettina Munch fortælle om partnerudvalgets arbejde – herunder deres forslag til arbejdet med ambassadører. Til sidst skulle rådet komme med forslag, som kan videregives til bestyrelsen.</p>

Karen Boel Madsen var glad for, at hun kunne gå til rådet med et emne, som de kunne komme med en konkret tilbagemelding på. Dog var et virtuelt møde ikke optimalt til dette. Bestyrelsen har talt om engagement af ambassadører og lokalbefolkning, og at man gerne vil se, om man dels kan inddrage dem i praktiske opgaver som kan gavne naturen, dels i implementering af codes of conduct. Bettina Munch forklarede, at jf. nationalparkens nuværende partnerprogram er ambassadører privatpersoner der ikke kan være partnere, men er engagerede i vores nationalpark. Vi skal sikre deres engagement og vi skal give dem de oplysninger de har brug for. Parternudvalgets fokus er dog ikke på ambassadørerne lige nu, men vi vil gerne have input til det fremtidige arbejde med ambassadører, for at blive mere skarpe på hvad vi kan og skal bruge dem til, hvis vi fortsat skal have ambassadører.

Jens L Hansen henviste til bilag 4.1, som foreslår de opgaver som ambassadører og frivillige kan arbejde med, og hvordan de kan være med til at udbrede kendskabet til de uskrevne regler. Nationalpark Vadehavet har knap 70 ambassadører, som er private fra en af de fire vadehavskommuner, men også folk som bor længere væk og har en passion for området. De har ingen konkrete opgaver, men har meldt sig efter foredrag eller lignende. De modtager vores nyhedsmail og bliver inviteret til et årligt arrangement, hvor de får viden om et bestemt område. Både partnere og ambassadører er oplyst på hjemmesiden: <https://nationalparkvadehavet.dk/udvikling-og-samarbejde/partnerprogram/nationalparkpartnere/> her kan rådet finde mulige sparringspartnere til opgaver.

Anne Marie Overgaard spurgte, om der var ressourcer i sekretariatet til at løfte projektlederopgaven, i takt med at arbejdet med frivillige er ressourcetungt.

John Frikke forklarede, at eksempelvis i forbindelse med hegning for kystfugle, er det primært de frivillige der gør arbejdet, og nationalparken der leverer materialer. Man har en lokal tovholder og giver nogle frivillige en position der gør, at andres opgaver bliver betydningsfulde.

Det blev foreslået, at man laver en aktivitetsbank, som defineres af sekretariatet og at man har tovholdere, som sætter andre i gang.

Det blev pointeret, at det sociale element er vigtigt.

Der kom også forslag om at finde opgaver, hvor børn og unge kan inddrages og samtidig give dem viden.

Også en kalender med oversigt over de opgaver man kan melde sig til, ville være et godt værktøj for alle dem der gerne vil bidrage med frivilligt arbejde og bidrage til nationalparken og dens natur og kultur.

Det blev foreslået, at der bliver udarbejdet en oversigt over invasive arter ved Vadehavet.

Efter drøftelsen blev der opfordret til, at Årsrapport 2021 trykkes og gives til bestyrelse og råd.

	<p>Det blev endvidere foreslået, at referater fra udvalgsmøderne bliver offentliggjort i lighed med bestyrelses- og rådsmødereferater, da det kan være med til at give inspiration til samarbejde og formidling af muligheder.</p> <p>Anne Marie Overgaard sluttede med at opfordre til, at næste møde afholdes fysisk og at man genoptager drøftelsen af involvering af frivillige og ambassadører på en mere aktiv måde, hvor konkrete ideer kan udfoldes og organiseringen af arbejdet drøftes. Dette var rådet enigt i.</p>
Beslutning:	Rådet ønsker at arbejde videre med emnet under punkt 4 på det kommende møde.

Dagsorden pkt.:	5. Forslag til punkter til næste møde - Beslutningspunkt (5 min.)
Motivering:	Rådet kan her fremkomme med ønsker til emner de ønsker at drøfte/få belyst på det kommende møde.
Referat:	<p>Anne Marie Overgaard spurgte om der var forslag til punkter til næste rådmøde, ud over ønsket om at fortsætte drøftelsen af involvering af frivillige og ambassadører. Det var ikke tilfældet.</p> <p>Rådet blev orienteret om, at det er muligt at indsende emner. De kan indsendes frem til 1 uge før mødet, men gerne før. Sekretariatet skriver til rådet 3 uger før mødet og opfordrer til, at der indsendes forslag til emner rådet ønsker at drøfte.</p> <p>Peter Saabye Simonsen opfordrede rådet til at komme med forslag til faglige indlæg, jævnfør rådets tidligere egne ønsker på om faglige indlæg og oplæg.</p>
Beslutning:	Rådet ønsker ikke at tilføje andre emner.

Dagsorden pkt.:	6. Eventuelt - Orienteringspunkt (5 min.)
Motivering:	Rådet kan her komme med meddelelser mv.
Referat:	<p>Jens L Hansen viste forsiden af 2021 udgaven af Nationalparkmagasin, som har et foto af Dark Sky Mandø på forsiden. Magasinet rummer massevis af spændende læsning om kultur, natur, landskaber, de andre danske nationalparker, de bedste udsigter i Nationalpark Vadehavet og meget mere. Han opfordrede rådet til at udbrede kendskabet til magasinet, som kommer ud til partnerne i uge 25. Sidste år blev magasinet husstandsomdelt til alle borgere i forbindelse med 10-års fejringen, men det har ikke været muligt i år.</p> <p>Merete Binderup, som ikke bor i området, bad om at få tilsendt et eksemplar.</p> <p>Anne Marie Overgaard ønskede alle en god sommerferie og så frem til at mødes fysisk til efteråret.</p>